Sprawa spadkowa w 9 krokach

Zanim zaczniesz

Ta checklista jest materiałem ogólnym. Nie jest poradą prawną w Twojej sprawie i nie tworzy między nami stosunku pełnomocnictwa. Jeśli Twoja sytuacja odbiega od opisanej, zajrzyj do ramki „Kiedy warto skonsultować się z prawnikiem" na końcu.

„Muszę szybko iść do sądu, bo przepadnie mi spadek". Słyszę to bardzo często. To mit. Sąd zwykle i tak nie stwierdzi nabycia spadku przed upływem 6 miesięcy od śmierci, chyba że wszyscy spadkobiercy złożą wcześniej oświadczenia. W całej sprawie są tylko dwa terminy, których nie możesz przegapić. Oznaczyłam je **TERMIN**. Jedną rzecz trzeba też zrobić od razu: oddać testament.

Krok 1. Zbierz dokumenty

- ☐ Odpis skrócony aktu zgonu.
- ☐ Odpisy aktów stanu cywilnego spadkobierców: akty urodzenia dzieci zmarłego, akt małżeństwa wdowy lub wdowca, a jeśli ktoś zmienił nazwisko po ślubie – także jego akt małżeństwa.
- ☐ Imiona, nazwiska, adresy i numery PESEL wszystkich spadkobierców.

Odpisy zamówisz w dowolnym urzędzie stanu cywilnego albo przez internet.

Krok 2. Sprawdź, czy jest testament OD RAZU

- ☐ Przejrzyj dokumenty zmarłego. Zapytaj notariusza, u którego załatwiał sprawy.
- ☐ Oryginał złóż w sądzie albo u notariusza, gdy tylko dowiesz się o śmierci. Także wtedy, gdy uważasz testament za nieważny albo niekorzystny dla siebie (art. 646 § 1 k.p.c.).
- ☐ Niczego w nim nie dopisuj i nie poprawiaj.

Krok 3. Ustal, kto dziedziczy

- ☐ Jest testament: dziedziczą osoby w nim wskazane.
- ☐ Nie ma testamentu: najpierw dziedziczą małżonek i dzieci (art. 931 k.c.). Za dziecko, które zmarło wcześniej, dziedziczą jego dzieci.
- ☐ Spisz listę spadkobierców.

Rodzeństwo nie dziedziczy, jeśli są dzieci albo wnuki. Partner bez ślubu nie dziedziczy z ustawy wcale.

Krok 4. Sprawdź majątek i długi

- ☐ Spisz to, co wiesz: mieszkanie, konta, samochód, kredyty, pożyczki u znajomych.
- ☐ Przejrzyj korespondencję zmarłego: listy z banków, wezwania do zapłaty, pisma od komornika.
- ☐ Sprawdź zmarłego w Krajowym Rejestrze Zadłużonych (KRZ). To rejestr publiczny i bezpłatny: pokazuje m.in. bezskuteczne egzekucje, upadłość i restrukturyzację.
- ☐ Pamiętaj, że BIK i Centralna Informacja o rachunkach bankowych zwykle udostępnią dane dopiero wtedy, gdy masz postanowienie sądu albo akt poświadczenia dziedziczenia.

Nie wiesz wszystkiego, a termin się kończy? Przeczytaj krok 5: brak decyzji nie oznacza przejęcia wszystkich długów.

Krok 5. Zdecyduj: przyjąć czy odrzucić spadek TERMIN: 6 miesięcy

- ☐ Masz 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedziałeś/aś się, że jesteś spadkobiercą (art. 1015 § 1 k.c.).
- ☐ Możesz przyjąć spadek wprost (za długi odpowiadasz całym swoim majątkiem), przyjąć go z dobrodziejstwem inwentarza (odpowiadasz tylko do wartości spadku) albo go odrzucić.
- ☐ Jeśli w terminie nic nie zrobisz, przyjmujesz spadek z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 § 2 k.c.).
- ☐ Odrzucasz? Jeśli masz dzieci, spadek przejdzie na nie, a one mają własne 6 miesięcy na decyzję. Bez zgody sądu odrzucisz go w ich imieniu tylko wtedy, gdy: dziecko dziedziczy dlatego, że Ty odrzuciłeś/aś spadek; drugi rodzic się zgadza albo odrzucacie wspólnie; spadek odrzuca też rodzeństwo dziecka i inni zstępni rodziców (art. 101 § 4 k.r.o.). W innych przypadkach, także gdy rodzice się nie zgadzają, potrzebna jest zgoda sądu, a wniosek o nią złóż przed upływem terminu.
- ☐ Oświadczenie składasz w sądzie albo u notariusza.

Krok 6. Wybierz drogę: sąd czy notariusz

- ☐ **Notariusz** (akt poświadczenia dziedziczenia) jest szybszy, ale u notariusza muszą stawić się wszyscy spadkobiercy i nie może być między nimi sporu.
- ☐ **Sąd**: 100 zł od wniosku i 5 zł za wpis do Rejestru Spadkowego. Jeśli postanowienie ma zapaść przed upływem 6 miesięcy od śmierci, dochodzi 100 zł od oświadczenia każdego spadkobiercy. Gdy jest testament, sąd może pobrać dodatkową opłatę za jego otwarcie i ogłoszenie.

Koszt u notariusza zależy od liczby spadkobierców i dokumentów. Zapytaj o niego przed wizytą.

Krok 7. Złóż wniosek do sądu

- ☐ Właściwy jest sąd rejonowy ostatniego miejsca zwykłego pobytu zmarłego.
- ☐ We wniosku wymień wszystkich spadkobierców jako uczestników, z adresami.
- ☐ Dołącz akty stanu cywilnego, testament (jeśli jest) i dowód opłaty.
- ☐ Przygotuj odpis wniosku dla każdego uczestnika.

Krok 8. Przygotuj się do rozprawy

- ☐ Zabierz dowód osobisty i kopie dokumentów.
- ☐ Przygotuj się do zapewnienia spadkowego: przed sądem mówisz, kto jest spadkobiercą i czy wiesz o innych spadkobiercach albo testamentach. Mówisz to pod rygorem odpowiedzialności karnej.
- ☐ Zapamiętaj sobie daty i imiona. Sędzia o nie zapyta.

Krok 9. Po postanowieniu **TERMIN: 6 miesięcy**

- ☐ Sprawdź, kiedy postanowienie się uprawomocniło. Termin liczy się od tej daty, a nie od dnia, w którym dostałeś/aś pismo z sądu.
- ☐ Złóż SD-Z2 do urzędu skarbowego w ciągu 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia (albo od zarejestrowania aktu u notariusza). Dla najbliższej rodziny to warunek zwolnienia z podatku.
- ☐ Potem bank, księga wieczysta, wydział komunikacji.

Pieniądze na pogrzeb

Zasiłek pogrzebowy z ZUS albo KRUS dostaje osoba, która pokryła koszty pogrzebu. Po zgonach od 1 stycznia 2026 r. członek rodziny dostaje 7000 zł, a osoba spoza rodziny zwrot udokumentowanych kosztów, najwyżej 7000 zł. Wniosek złóż w ciągu 12 miesięcy od śmierci.
Bank wypłaci też koszty pogrzebu z konta zmarłego, jeśli przedstawisz rachunki wystawione na siebie (art. 55 Prawa bankowego).
Nie wypłacaj pieniędzy kartą zmarłego. Pełnomocnictwo do konta wygasa w chwili śmierci, a pieniądze należą do wszystkich spadkobierców.

Kiedy warto skonsultować się z prawnikiem

Gdy długi mogą być większe niż majątek, a Ty nie wiesz, co wybrać.
Gdy ktoś kwestionuje testament albo testamentów jest kilka.
Gdy spadkobierca albo majątek jest za granicą.
Gdy odrzucasz spadek w imieniu dziecka, a sytuacja nie pasuje do warunków z kroku 5.

Stan prawny na dzień 22 listopada 2026 r. Checklista jest materiałem ogólnym, nie poradą prawną w konkretnej sprawie, i nie tworzy stosunku pełnomocnictwa.

Kancelaria Adwokacka Agnieszka Jakubowska-Gregier
ul. Kościuszki 18 lok. 25, 05-500 Piaseczno
tel. 502 568 281 · adwokat@gregier.pl
www.agnieszkajakubowska.pl · Instagram: @adwokat_jakubowska_gregier